

I- Kanunlarına Göre Vergi Teşvikleri

A- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

1) Eğitim ve Öğretim İşletmelerinde Kazanç İstisnası

01.01.2004 tarihinden itibaren faaliyete başlayan özel okulların işletilmesinden elde edilen kazançlar beş vergilendirme dönemi gelir vergisinden istisnadır. İstisna, ticari kazanç mükelleflerinin 625 sayılı Kanun kapsamında işlettikleri okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarından elde ettikleri kazançlara uygulanacaktır.

İstisnadan yararlanmak isteyenlerin, faaliyete geçmelerini müteakiben Bakanlığımıza yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir. (GVK md. 20; GVG 254) (5228 s. Kanun Geçici md. 1)

625 sayılı Kanun hükümlerine tabi özel okullar tarafından ilgili dönem kapasitelerinin %10'unu geçmemek üzere verilen bedelsiz eğitim ve öğretim hizmetleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md.17/2-b)

2) Ar-Ge İndirimi

31/07/2004 tarihinden geçerli olmak üzere işletme bünyesinde gerçekleştirilen ve yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %40'ı yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirilebilecektir. (GVK md.89/1-9; 5228 s. Kanun Geçici md. 5, KVG 86)

3) Yatırım İndirimi İstisnası

5479 sayılı Kanunla 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Gelir Vergisi Kanununun "Ticari ve Ziraî Kazançlarda Yatırım İndirimi İstisnası" başlıklı 19. maddesi yürürlükten kaldırılmış olup, geçiş dönemi uygulamaları bu Kanuna eklenen Geçici 69. madde ile düzenlenmiştir. Buna göre;

- Önceki yıllarda kazancın yetersiz olması nedeniyle 01.01.2006 tarihinden önce indirilemeyen istisna tutarları,
- GVK'nın 4842 sayılı kaldırılmadan önceki Ek 1.-6. maddeleri çerçevesinde başlanılan yatırımlarda, 24.04.2003 tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında 01.01.2006 tarihinden sonra yapılacak yatırım harcamaları dolayısıyla hesaplanacak istisna tutarları,
- GVK 19. maddesi kapsamında 01.01.2006 tarihinden önce başlanılan yatırımlarla iktisadi ve teknik açıdan bütünlük arz etmek şartıyla bu tarihten sonra yapılacak yatırım harcamaları dolayısıyla hesaplanacak istisna tutarları, yatırım indirimi istisnası olarak indirimi konusu yapılabilecektir.

(GVK Md.19; GVK Geçici madde 61; GVK Geçici madde 65; GVK Geçici madde 69; GV Sirküleri/1; GV Sirküleri/22; GV Sirküleri/23, GV Sirküleri/32)

B- 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi

1) Eğitim ve Öğretim İşletmelerinde Kazanç İstisnası

01/01/2004 tarihinden itibaren faaliyete başlayan özel okulların işletilmesinden elde edilen kazançlar 5 vergilendirme dönemi kurumlar vergisinden istisnadır. İstisna, mükelleflerin 625 sayılı Kanun kapsamında işletilen okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarından elde edilen kazançlara uygulanacaktır.

İstisnadan yararlanmak isteyenlerin, faaliyete geçmelerini müteakiben Bakanlığımıza yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir. (KVK md. 8/8; GVT 254) (5228 s.Kanun Geçici md. 1)

625 sayılı Kanun hükümlerine tabi özel okullar tarafından ilgili dönem kapasitelerinin %10'unu geçmemek üzere verilen bedelsiz eğitim ve öğretim hizmetleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md.17/2-b)

Ayrıca, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlar 5 vergilendirme dönemi kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

2) Ar-Ge İndirimi

31/07/2004 tarihinden geçerli olmak üzere işletme bünyesinde gerçekleştirilen ve yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %40'ı beyanname ile bildirilen kurum kazancından indirilebilecektir. (KVK md.14/6; 5228 s. Kanun Geçici md. 5, KVT 86)

3) Yatırım İndirimi İstisnası

5479 sayılı Kanunla 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Gelir Vergisi Kanununun "Ticari ve Zirai Kazançlarda Yatırım İndirimi İstisnası" başlıklı 19. maddesi yürürlükten kaldırılmış olup, geçiş dönemi uygulamaları bu Kanuna eklenen Geçici 69. madde ile düzenlenmiştir. Buna göre;

- Önceki yıllarda kazancın yetersiz olması nedeniyle 01.01.2006 tarihinden önce indirilemeyen istisna tutarları,
- GVK'nın 4842 sayılı kaldırılmadan önceki Ek 1.-6. maddeleri çerçevesinde başlanılan yatırımlarda, 24.04.2003 tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında 01.01.2006 tarihinden sonra yapılacak yatırım harcamaları dolayısıyla hesaplanacak istisna tutarları,
- GVK 19. maddesi kapsamında 01.01.2006 tarihinden önce başlanılan yatırımlarla iktisadi ve teknik açıdan bütünlük arz etmek şartıyla bu tarihten sonra yapılacak yatırım harcamaları dolayısıyla hesaplanacak istisna tutarları, yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılabilecektir.

(GVK Md.19; GVK Geçici madde 61; GVK Geçici madde 65; GVK Geçici madde 69; GV Sirküleri/1; GV Sirküleri/22; GV Sirküleri/23, GV Sirküleri/32)

C- 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

· Deniz, hava ve demiryolu araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması ve çeşitli şekillerde işletilmesi faaliyeti ile iştigal eden mükelleflere bu amaçla yapılan:

- deniz, hava ve demiryolu taşıma araçları teslimleri
- yüzer tesis ve araçların teslimi
- bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler
- bu araçların tadili, onarımı ve bakımı hizmetleri

katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-a) (KDVGT 48)(KDV Sirküleri 31)

· Altın, gümüş ve platin ile ilgili arama, işletme, zenginleştirme ve rafinaj faaliyetleri ile Petrol Arama Kanunu hükümleri gereğince, petrol arama faaliyetlerini yürütenlere yapılan hizmetler ve mal teslimleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-c) KDVGT 16,19,93,95)

· Yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamında yapılan makine ve teçhizat teslimleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-d-KDVGT 69,72,74,87,92) (2004/8127 sayılı BKK)

· Limanlar ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi işlerini kendisi yapan ya da başkalarına yaptıran mükelleflere bu işlerle ilgili olarak yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-e) (KDVGT 93,96)

D- 4691 Sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

- Teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren mükelleflerin bölgedeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar 31/12/2013 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

- Bu bölgelerde çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31/12/2013 tarihine kadar gelir vergisinden istisnadır.

- Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketlerinin 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar da 31/12/2013 tarihine kadar gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bu istisnalar, TÜBİTAK- Marmara Araştırma Merkezi Teknoloji Serbest Bölgesi yönetici şirketi, bu bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ile bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personeli ücretleri bakımından da uygulanır.

(TGBK Geçici madde 2, KV Sirküleri 6)

Teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde, sadece bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden de istisnadır. (KDVK geçici madde 20)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

E- 4737 Sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

Kanunun amacı, yatırımları teşvik etmek, yurtdışında çalışan Türk işçilerin tasarruflarını Türkiye’de yatırıma yönlendirmek ve yabancı sermaye girişinin artırılmasını sağlamaktır.

Endüstri Bölgelerinde faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik teşviklere 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Kanununda yer verilmiştir. Bu bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflere gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi teşviki, bedelsiz yatırım yeri tahsisi ve enerji desteği sağlanmaktadır.

1 .Gelir Vergisi Stopajı Teşviki

(5084 s. Kanun md.3, md.7/h) (1 ve 2 Seri No.lu Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Genel Tebliği)

2. Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik

(5084 s. Kanun md.4, md.7/h)

3. Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

(5084 s. Kanun md.5)

4. Enerji Desteği

(5084 s. Kanun md.4, md.7/h)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

F- 3218 Sayılı Serbest Bölgeler Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

Serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılırlar. 3218 sayılı Kanuna göre kurulan serbest bölgelerde faaliyette bulunmak üzere ruhsat almış mükelleflerin,

- bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları faaliyet ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere gelir veya kurumlar vergisinden

- bu bölgelerde istihdam edilen personele ödenen ücretler 31/12/2008 tarihine kadar gelir vergisinden

- bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri ile ilgili yaptıkları işlemler 31/12/2008 tarihine kadar her türlü vergi, resim ve harçtan

istisnadır.

Ayrıca, serbest bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflerin, bu bölgelerde elde ettikleri kazançlar, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. (SBK geçici madde 3) (KV Sirküleri 13) (KVGT 85)

Serbest bölge hükümlerinin uygulandığı mallar ile serbest bölgelerde verilen hizmetler katma değer vergisinden de istisnadır. (KDVK md.16/1-c) (KDVK 17/4-1) (KDVGT 39,93)

G- 4325 Sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde Ve Kalkınma Öncelikli Yörelere İstihdam Ve Yatırımların Teşviki Hakkında Kanunda Yer Alan Vergisel Teşvikler

4325 sayılı Kanunla Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere vergi teşvikleri uygulamak ve yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmak amaçlanmıştır.

1. Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası:

01/01/1998-31/12/2000 tarihleri arasında Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında sayılan illerde yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki işyerlerinden elde ettikleri kazançları -işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla- işe başlama tarihinden itibaren yatırım dönemi dahil 5 vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

(4325 sayılı Kanun md.3) (4325 / 1 Seri No.lu Genel Tebliğ)

2. Gelir ve Kurumlar Vergisi İndirimi:

İstisna süresinin sonundan başlamak ve 31/12/2007 tarihinde sona ermek üzere, Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında sayılan illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırılması halinde, bu işyerlerinden elde edilen kazançlar üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisinden işçi sayısına göre tespit edilen oranda indirim uygulanır.

(4325 sayılı Kanun md.3) (4325 / 1 Seri No.lu Genel Tebliğ)

3. Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi:

Kalkınmada Öncelikli Yörelere en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyeti bedelsiz devredilebilir.

(4325 sayılı Kanun md. 8) (4325 / 1 Seri No.lu Genel Tebliğ)

H- 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik teşviklere 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Kanununda yer verilmiştir. Bu bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflere gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi teşviki, bedelsiz yatırım yeri tahsisi ve enerji desteği sağlanmaktadır.

1.Gelir Vergisi Stopajı Teşviki

(5084 s. Kanun m.3, m. 7/h, 1 ve 2 Seri No.lu Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Genel Tebliği)

2.Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik

(5084 s. Kanun m.4, m. 7/h,)

3.Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

(5084 s. Kanun m.5)

4.Enerji Desteği

(5084 s. Kanun m.6, (m.7/h))

Ayrıca, Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliği, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Atıksu arıtma tesisi işleten bölgelerden belediyelerce atıksu bedeli alınmaz.

(4562 s. Kanun m. 21)

Organize sanayi bölgeleri kurulması amacıyla oluşturulan iktisadi işletmelerin arsa ve işyeri teslimleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK m. 17/4-k)

Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin alt yapılarını hazırlamak ve buralarda faaliyette bulunanların arsa, elektrik, gaz, buhar ve su gibi ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce birlikte oluşturulan ve kazancının tamamını bu yerlerin ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanan iktisadi işletmeler kurumlar vergisinden muaftır. (KVK m.7/25)

Organize sanayi bölgelerindeki binalar, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süreyle emlak vergisi muafiyetinden faydalanırlar. (EVK md. 5/f)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

I- 488 Sayılı Damga Vergisi Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

Bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslar arası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve geri ödenmesi amacıyla düzenlenecek kağıtlar ile bu kağıtlar üzerine konulacak şerhler (kredilerin kullanımları hariç) damga vergisinden istisnadır. (DVK, 2 sayılı tablo/23)

J- 492 Sayılı Harçlar Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

Anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nevi değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler harca tabi tutulmayacaktır. (HK madde 123)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

K- 5084 Sayılı Yatırımların Ve İstihdamın Teşviki Kanununda Yer Alan Vergisel Teşvikler

5084 sayılı Kanunla getirilen gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi teşviki ile enerji desteği 31/12/2008 tarihine kadar uygulanacaktır.

Ayrıca, Kanun kapsamına giren illerde 31.12.2007 tarihine kadar tamamlanan yeni yatırımlar için bu teşvikler yatırımın tamamlandığı tarihi izleyen 5 yıl süresince uygulanmaya devam edilir. (5084 s. Kanun m. 7/h)

1. Gelir Vergisi Stopajı Teşviki

Yeni istihdam sağlayan işverenlerin, bu istihdamlar nedeniyle hesaplanacak gelir vergisinin tamamının veya bir kısmının verecekleri muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden gelir vergisine mahsup edilerek terkin edilmesi suretiyle istihdam üzerindeki yük azaltılmıştır. (5084 s. Kanun md.2, md.3; 1 ve 2 Seri No.lu Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Genel Tebliği)

2. Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kapsama dahil illerdeki işyerlerinde yeni işe aldıkları işçiler için 506 sayılı Kanunun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesinin bir kısmı veya tamamı Hazine tarafından karşılanmaktadır.

5084 s. Kanun md.4)

3. Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

Kanun kapsamındaki illerde en az 30 kişilik istihdam öngören yatırımlara girişen gerçek ve tüzel kişilere Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya il özel idarelerine ait arazi veya arsalar bedelsiz olarak devredilebilmekte veya kullanma izni verilebilmektedir.

5084 s. Kanun md.5)

4. Enerji Desteği

Kapsam dahilindeki illerde 01.04.2005-31.12.2008 tarihleri arasında uygulanmak üzere, hayvancılık (su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), seracılık, sertifikalı tohumculuk ve soğuk hava deposu yatırımlarında asgari 10; imalat sanayi, madencilik, turizm konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanlarında ise asgari 30 işçi çalıştıran işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin % 20'si Hazine tarafından karşılanmaktadır.

(5084 s. Kanun md.6)

L- 5225 Sayılı Kültür Yatırımlarını Ve Girişimlerini Teşvik Kanunu İle Getirilen Vergisel Teşvikler

5225 sayılı Kanunun amacı, bireyin ve toplumun kültürel gereksinimlerinin karşılanması; kültür varlıkları ile somut olmayan kültürel mirasın korunmasını ve sürdürülebilir kültürün birer ögesi haline getirilmesini; kültürel iletişim ve etkileşim ortamının etkinleştirilmesini; sanatsal ve kültürel değerlerin üretilmesi, toplumun bu değerlere ulaşım olanaklarının yaratılmasını ve geliştirilmesini; ülkemizin kültür varlıklarının yaşatılması ve ülke ekonomisine katkı yaratan bir unsur olarak değerlendirilmesi, kullanılması ile kültür merkezlerinin yapımı ve işletilmesine yönelik kültür yatırımı ve kültür girişimlerinin teşvik edilmesini sağlamaktır.

Bu kanun kapsamındaki kültür yatırım ve girişimleri için uygulanacak teşvik unsurları şunlardır:

1. Gelir Vergisi Stopajı İndirimi

Bu kanun uyarınca belge almış kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım ve girişimde çalıştıracakları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak kaydıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak kaydıyla %25'i, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilmektedir. (5225 s. Kanun md. 5/b)

2. Taşınmaz Mal Tahsisi

Kültür ve Turizm Bakanlığının, bu kanun kapsamında kültür yatırımı ve girişimleri için taşınmaz mal tahsisi yapma yetkisi bulunmaktadır. (5225 s. Kanun md. 5/a)

3. Sigorta Primi İşveren Paylarında İndirim

Bu kanun uyarınca belgelendirilmiş kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım veya girişimde çalıştıracakları işçilerin, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak şartıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak şartıyla %25'i Hazinece karşılanır. (5225 s. Kanun md. 5/c)

4. Su Bedeli İndirimi ve Enerji Desteği

Kültür yatırımı ve girişimleri, su ücretlerini yatırım ve girişimin bulunduğu yörede uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden öderler. Bu yatırım veya girişimin elektrik enerjisi ve doğal gaz giderlerinin %20'si beş yıl süreyle Hazinece karşılanır. (5225 s. Kanun md. 5/d)

5. Yabancı Uzman Personel ve Sanatçı Çalıştırabilme

Belgeli yatırım veya girişimlerde, Kültür ve Turizm Bakanlığının ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilen izinle toplam personel sayısının %10'unu aşmamak üzere yabancı uzman personel ve sanatçı çalıştırılabilir. (5225 s. Kanun md. 5/e)

6. Hafta Sonu ve Resmi Tatillerde Faaliyette Bulunabilme

Belgeli girişimler ile belge kapsamındaki diğer birimler belgede belirlenen çalışma süresi içinde hafta sonu ve resmi tatillerde de faaliyetlerine devam edebilirler.

Belgeli yatırımı veya girişimi Bakanlığın izni ile devralanlar da kalan süre için bu kanun hükümleri çerçevesinde teşvik ve indirim uygulamasından yararlanırlar. (5225 s. Kanun md. 5/f)

II- Konularına Göre Vergisel Teşvikler

A- Yatırım İndirimi İstisnası

5479 sayılı Kanunla 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, Gelir Vergisi Kanununun “Ticari ve Zirai Kazançlarda Yatırım İndirimi İstisnası” başlıklı 19. maddesi yürürlükten kaldırılmış olup, geçiş dönemi uygulamaları bu Kanuna eklenen Geçici 69. madde ile düzenlenmiştir. Buna göre;

- Önceki yıllarda kazancın yetersiz olması nedeniyle 01.01.2006 tarihinden önce indirilemeyen istisna tutarları,
- GVK'nın 4842 sayılı kaldırılmadan önceki Ek 1.-6. maddeleri çerçevesinde başlanılan yatırımlarda, 24.04.2003 tarihinden önce yapılan müracaatlara istinaden düzenlenen teşvik belgeleri kapsamında 01.01.2006 tarihinden sonra yapılacak yatırım harcamaları dolayısıyla hesaplanacak istisna tutarları,
- GVK 19. maddesi kapsamında 01.01.2006 tarihinden önce başlanılan yatırımlarla iktisadi ve teknik açıdan bütünlük arz etmek şartıyla bu tarihten sonra yapılacak yatırım harcamaları dolayısıyla hesaplanacak istisna tutarları, yatırım indirimi istisnası olarak indirim konusu yapılabilecektir.

(GVK Md.19; GVK Geçici madde 61; GVK Geçici madde 65; GVK Geçici madde 69; GV Sirküleri/1; GV Sirküleri/22; GV Sirküleri/23, GV Sirküleri/32)

B- AR-GE İndirimi

31/07/2004 tarihinden geçerli olmak üzere işletme bünyesinde gerçekleştirilen ve yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları tutarının %40'ı yıllık beyanname ile bildirilen gelirden/kurum kazancından indirilebilecektir.

C- Eğitim Ve Öğretim İşletmelerinde Kazanç İstisnası

01/01/2004 tarihinden itibaren faaliyete başlayan özel okulların işletilmesinden elde edilen kazançlar 5 vergilendirme dönemi gelir vergisi veya kurumlar vergisinden istisnadır. İstisna, mükelleflerin 625 sayılı Kanun kapsamında işlettikleri okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarından elde ettikleri kazançlara uygulanacaktır.

İstisnadan yararlanmak isteyenlerin, faaliyete geçmelerini müteakiben Bakanlığımıza yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir.

(GVK md. 20; KVK md.8/8; GVGT 254) (5228 s. Kanun Geçici md. 1)

625 sayılı Kanun hükümlerine tabi özel okullar tarafından ilgili dönem kapasitelerinin %10'unu geçmemek üzere verilen bedelsiz eğitim ve öğretim hizmetleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md.17/2-b)

Ayrıca, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere bağlı rehabilitasyon merkezlerinin işletilmesinden elde edilen kazançlar 5 vergilendirme dönemi kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

(KVK md.8/8)

D- Araçlar, Petrol Aramaları Ve Teşvik Belgeli Yatırımlarda Katma Değer Vergisi İstisnası

· Deniz, hava ve demiryolu araçlarının, yüzer tesis ve araçların kiralanması ve çeşitli şekillerde işletilmesi faaliyeti ile işgal eden mükelleflere bu amaçla yapılan:

- deniz, hava ve demiryolu taşıma araçları teslimleri
- yüzer tesis ve araçların teslimi
- bu araçların imal ve inşası ile ilgili olarak yapılan teslim ve hizmetler
- bu araçların tadili, onarımı ve bakımı hizmetleri

katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-a) (KDVG 48)(KDV Sirküleri 31)

· Altın, gümüş ve platin ile ilgili arama, işletme, zenginleştirme ve rafinaj faaliyetleri ile Petrol Arama Kanunu hükümleri gereğince, petrol arama faaliyetlerini yürütenlere yapılan hizmetler ve mal teslimleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-c) KDVG 16,19,93,95)

· Yatırım teşvik belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamında yapılan makine ve teçhizat teslimleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-d-KDVG 69,72,74,87,92) (2004/8127 sayılı BKK)

· Limanlar ve hava meydanlarının inşası, yenilenmesi ve genişletilmesi işlerini kendisi yapan ya da başkalarına yaptıran mükelleflere bu işlerle ilgili olarak yapılan mal teslimleri ve hizmet ifaları katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK md. 13/1-e) (KDVG 93,96)

E- Endüstri Bölgelerinde Uygulanan Vergisel Teşvikler

Endüstri Bölgelerinde faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik teşviklere 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Kanununda yer verilmiştir. Bu bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflere gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi teşviki, bedelsiz yatırım yeri tahsisi ve enerji desteği sağlanmaktadır.

1-Gelir Vergisi Stopajı Teşviki

(5084 s. Kanun m.3, m. 7/h, 1 ve 2 Seri No.lu Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Genel Tebliği)

2-Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik

(5084 s. Kanun md.4, m. 7/h)

3-Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

(5084 s. Kanun m.5)

4-Enerji Desteği

(5084 s. Kanun m.6, m. 7/h)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

F- Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Uygulanan Vergi Teşvikleri

- Teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren mükelleflerin bölgedeki yazılım ve Ar-Ge faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar 31/12/2013 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

- Bu bölgelerde çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31/12/2013 tarihine kadar gelir vergisinden istisnadır.

- Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketlerinin 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu uygulaması kapsamında elde ettikleri kazançlar da 31/12/2013 tarihine kadar gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

Bu istisnalar, TÜBİTAK- Marmara Araştırma Merkezi Teknoloji Serbest Bölgesi yönetici şirketi, bu bölgede faaliyet gösteren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri ile bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personeli ücretleri bakımından da uygulanır.

(TGBK Geçici madde 2, KV Sirküleri 6)

Teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde, sadece bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri katma değer vergisinden de istisnadır. (KDVK geçici madde 20)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

G- Serbest Bölgelerde Uygulanan Vergisel Teşvikler

Serbest bölgeler gümrük bölgesi dışında sayılırlar. 3218 sayılı Kanuna göre kurulan serbest bölgelerde faaliyette bulunmak üzere ruhsat almış mükelleflerin,

- bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları faaliyet ruhsatlarında belirtilen süre ile sınırlı olmak üzere gelir veya kurumlar vergisinden

- bu bölgelerde istihdam edilen personele ödenen ücretler 31/12/2008 tarihine kadar gelir vergisinden

- bu bölgelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri ile ilgili yaptıkları işlemler 31/12/2008 tarihine kadar her türlü vergi, resim ve harçtan

istisnadır.

Ayrıca, serbest bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflerin, bu bölgelerde elde ettikleri kazançlar, Avrupa Birliğine tam üyeliğin gerçekleştiği tarihi içeren yıllık vergileme döneminin sonuna kadar gelir veya kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. (SBK geçici madde 3) (KV Sirküleri 13) (KVGT 85)

Serbest bölge hükümlerinin uygulandığı mallar ile serbest bölgelerde verilen hizmetler katma değer vergisinden de istisnadır. (KDVK md.16/1-c) (KDVK 17/4-1) (KDVGT 39,93)

H- Olağanüstü Hal Bölgesinde Ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere Uygulanan Vergisel Teşvikler

4325 sayılı Kanunla Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere vergi teşvikleri uygulamak ve yatırımlara bedelsiz kamu arsa ve arazisi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkanlarını artırmak amaçlanmıştır.

1. Gelir ve Kurumlar Vergisi İstisnası:

01/01/1998-31/12/2000 tarihleri arasında Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında sayılan illerde yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu illerdeki işyerlerinden elde ettikleri kazançları -işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırmaları şartıyla- işe başlama tarihinden itibaren yatırım dönemi dahil 5 vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.

(4325 sayılı Kanun md.3) (4325 / 1 Seri No.lu Genel Tebliğ)

2. Gelir ve Kurumlar Vergisi İndirimi:

İstisna süresinin sonundan başlamak ve 31/12/2007 tarihinde sona ermek üzere, Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamında sayılan illerdeki işyerlerinde fiilen ve sürekli olarak 10 ve daha fazla işçi çalıştırılması halinde, bu işyerlerinden elde edilen kazançlar üzerinden hesaplanan gelir ve kurumlar vergisinden işçi sayısına göre tespit edilen oranda indirim uygulanır.

(4325 sayılı Kanun md.3) (4325 / 1 Seri No.lu Genel Tebliğ)

3. Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi:

Kalkınmada Öncelikli Yörelerde en az 10 kişilik istihdam öngören teşvik belgeli yatırımlar için gerçek ve tüzel kişilere Hazineye ait arazi ve arsaların mülkiyeti bedelsiz devredilebilir.

(4325 sayılı Kanun md. 8) (4325 / 1 Seri No.lu Genel Tebliğ)

I- Organize Sanayi Bölgelerinde Uygulanan Vergisel Teşvikler

Organize Sanayi Bölgelerinde faaliyette bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik teşviklere 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Kanununda yer verilmiştir. Bu bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflere gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi teşviki, bedelsiz yatırım yeri tahsisi ve enerji desteği sağlanmaktadır.

1.Gelir Vergisi Stopajı Teşviki

(5084 s. Kanun m.3, m. 7/h, 1 ve 2 Seri No.lu Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Genel Tebliğleri)

2.Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik

(5084 s. Kanun m.4, m. 7/h,)

3.Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

(5084 s. Kanun m.5)

4.Enerji Desteği

(5084 s. Kanun m.6, (m.7/h))

Ayrıca, Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliği, 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun uygulanması ile ilgili işlemlerde her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Atıksu arıtma tesisi işleten bölgelerden belediyelerce atıksu bedeli alınmaz.

(4562 s. Kanun m. 21)

Organize sanayi bölgeleri kurulması amacıyla oluşturulan iktisadi işletmelerin arsa ve işyeri teslimleri katma değer vergisinden istisnadır. (KDVK m. 17/4-k)

Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin alt yapılarını hazırlamak ve buralarda faaliyette bulunanların arsa, elektrik, gaz, buhar ve su gibi ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce birlikte oluşturulan ve kazancının tamamını bu yerlerin ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanan iktisadi işletmeler kurumlar vergisinden muaftır. (KVK m.7/25)

Organize sanayi bölgelerindeki binalar, inşalarının sona erdiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süreyle emlak vergisi muafiyetinden faydalanırlar. (EVK md. 5/f)

Organize sanayi, endüstri veya teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan gayrimenkullerin ifraz veya taksim veya birleştirme işlemleri harçtan müstesnadır. (HK. m. 59/n)

J- Kredi Teminine İlişkin İşlemlerde Vergi, Resim Ve Harç İstisnası

Bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslar arası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve geri ödenmesi amacıyla düzenlenecek kağıtlar ile bu kağıtlar üzerine konulacak şerhler (kredilerin kullanımları hariç) damga vergisinden istisnadır. (DVK, 2 sayılı tablo/23)

Ayrıca, anonim, eshamlı komandit ve limited şirketlerin kuruluş, sermaye artırımı, birleşme, devir, bölünme ve nevi değişiklikleri nedeniyle yapılacak işlemler ile bankalar, yurtdışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilerin temini ve bunların teminatları ile geri ödenmelerine ilişkin işlemler harca tabi tutulmayacaktır. (HK madde 123)

K- Yatırımların Ve İstihdamın Artırılmasına Yönelik Vergisel Teşvikler

5084 sayılı Kanunla getirilen gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi işveren hissesi teşviki ile enerji desteği 31/12/2008 tarihine kadar uygulanacaktır.

Ayrıca, Kanun kapsamına giren illerde 31.12.2007 tarihine kadar tamamlanan yeni yatırımlar için bu teşvikler yatırımın tamamlandığı tarihi izleyen 5 yıl süresince uygulanmaya devam edilir. (5084 s. Kanun m. 7/h)

1. Gelir Vergisi Stopajı Teşviki

Yeni istihdam sağlayan işverenlerin, bu istihdamlar nedeniyle hesaplanacak gelir vergisinin tamamının veya bir kısmının verecekleri muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden gelir vergisine mahsup edilerek terkin edilmesi suretiyle istihdam üzerindeki yük azaltılmıştır. (5084 s. Kanun md.2, md.3; 1 ve 2 Seri No.lu Yatırımların ve İstihdamın Teşviki Genel Tebliği)

2. Sigorta Primi İşveren Paylarında Teşvik

Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kapsama dahil illerdeki işyerlerinde yeni işe aldıkları işçiler için 506 sayılı Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden tahakkuk ettirilecek primlerin işveren hissesinin bir kısmı veya tamamı Hazine tarafından karşılanmaktadır.

5084 s. Kanun md.4)

3. Bedelsiz Yatırım Yeri Tahsisi

Kanun kapsamındaki illerde en az 30 kişilik istihdam öngören yatırımlara girişen gerçek ve tüzel kişilere Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya il özel idarelerine ait arazi veya arsalar bedelsiz olarak devredilebilmekte veya kullanma izni verilebilmektedir.

5084 s. Kanun md.5)

4. Enerji Desteği

Kapsam dahilindeki illerde 01.04.2005-31.12.2008 tarihleri arasında uygulanmak üzere, hayvancılık (su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), seracılık, sertifikalı tohumculuk ve soğuk hava deposu yatırımlarında asgari 10; imalat sanayi, madencilik, turizm konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanlarında ise asgari 30 işçi çalıştıran işletmelerin elektrik enerjisi giderlerinin % 20'si Hazine tarafından karşılanmaktadır.

(5084 s. Kanun md.6)

L- Kültür Yatırımları Ve Girişimlerine Yönelik Vergisel Teşvikler

5225 sayılı Kanunun amacı, bireyin ve toplumun kültürel gereksinimlerinin karşılanmasını; kültür varlıkları ile somut olmayan kültürel mirasın korunmasını ve sürdürülebilir kültürün birer ögesi haline getirilmesini; kültürel iletişim ve etkileşim ortamının etkinleştirilmesini; sanatsal ve kültürel değerlerin üretilmesi, toplumun bu değerlere ulaşım olanaklarının yaratılmasını ve geliştirilmesini; ülkemizin kültür varlıklarının yaşatılması ve ülke ekonomisine katkı yaratan bir unsur olarak değerlendirilmesi, kullanılması ile kültür merkezlerinin yapımı ve işletilmesine yönelik kültür yatırımı ve kültür girişimlerinin teşvik edilmesini sağlamaktır.

Bu kanun kapsamındaki kültür yatırım ve girişimleri için uygulanacak teşvik unsurları şunlardır:

1. Gelir Vergisi Stopajı İndirimi

Bu kanun uyarınca belge almış kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım ve girişimde çalıştıracakları işçilerin ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak kaydıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak kaydıyla %25'i, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilmektedir. (5225 s. Kanun md. 5/b)

2. Taşınmaz Mal Tahsisi

Kültür ve Turizm Bakanlığının, bu kanun kapsamında kültür yatırımı ve girişimleri için taşınmaz mal tahsisi yapma yetkisi bulunmaktadır. (5225 s. Kanun md. 5/a)

3. Sigorta Primi İşveren Paylarında İndirim

Bu kanun uyarınca belgelendirilmiş kurumlar vergisi mükellefi yatırımcı veya girişimcilerin, ilgili idareye verecekleri aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri, münhasıran belgeli yatırım veya girişimde çalıştıracakları işçilerin, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin, yatırım aşamasında üç yılı aşmamak şartıyla %50'si, işletme aşamasında ise yedi yılı aşmamak şartıyla %25'i Hazinece karşılanır. (5225 s. Kanun md. 5/c)

4. Su Bedeli İndirimi ve Enerji Desteği

Kültür yatırımı ve girişimleri, su ücretlerini yatırım ve girişimin bulunduğu yörede uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden öderler. Bu yatırım veya girişimin elektrik enerjisi ve doğal gaz giderlerinin %20'si beş yıl süreyle Hazinece karşılanır. (5225 s. Kanun md. 5/d)

5. Yabancı Uzman Personel ve Sanatçı Çalıştırabilme

Belgeli yatırım veya girişimlerde, Kùltür ve Turizm Bakanlığının ve İçişleri Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca verilen izinle toplam personel sayısının %10'unu aşmamak üzere yabancı uzman personel ve sanatçı çalıştırılabilir. (5225 s. Kanun md. 5/e)

6. Hafta Sonu ve Resmi Tatillerde Faaliyette Bulunabilme

Belgeli girişimler ile belge kapsamındaki diğer birimler belgede belirlenen çalışma süresi içinde hafta sonu ve resmi tatillerde de faaliyetlerine devam edebilirler.

Belgeli yatırımı veya girişimi Bakanlığın izni ile devralanlar da kalan süre için bu kanun hükümleri çerçevesinde teşvik ve indirim uygulamasından yararlanırlar. (5225 s. Kanun md. 5/f)